

Література.

1. The Global Competitiveness Report 2016–2017 [Electronic source]. – Mode of access DOI: <https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2016-2017>
2. Квятко Т.М., Рижикова Н.І. Генезис теорій конкуренції та прикладні засади їх імплементації в інноваційно-інвестиційному розвитку соціально-економічних систем. Актуальні проблеми інноваційної економіки. 2017. № 4. С. 45-54.
3. Стан розвитку науки і техніки, результати наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності, трансферу технологій за 2015 рік: аналітична довідка DOI: <http://mon.gov.ua/content/Діяльність/Наука/2-3-ad-kmu-2015.pdf>.
4. European Innovation Scoreboard 2016 DOI: <http://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/facts-figures/scoreboards/>

КУК О.С.*

*Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ОЛІЙНИХ КУЛЬТУР УКРАЇНИ

Постановка проблеми: На сучасному етапі розвитку сільського господарства України, важливого значення набуває вирішення проблеми забезпечення населення якісними та доступними продуктами харчування, а також підвищення експортного потенціалу країни. Виробництво продукції олійно-жирового комплексу є однією із основних підгалузей рослинництва, тому особливу увагу приділяють вирощуванню та переробці насіння олійних культур.

Аналіз останніх публікацій: Проблемі економічних взаємовідносин в аграрно-промисловому секторі присвячені роботи відомих вчених економістів-аграрників таких як:

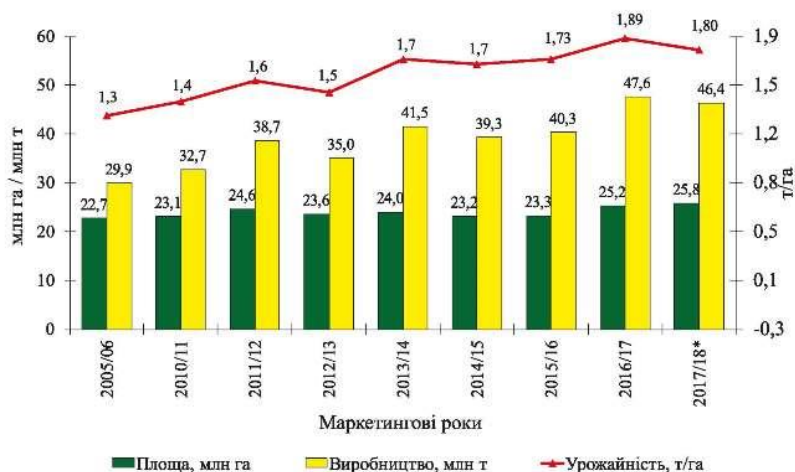
В.Я. Амбросова, В.Г. Андрійчука, В.І. Бойка, М.П.Вітковського, П.І.Гайдуцького, М.Я.Дем'яненка, М.Ю. Коденської, О.В.Крисального, П.А.Лайка, М.Й.Маліка, В.Я.Месель-Веселяка, Т.Л. Мостенської, О.М.Онищенко, О.А.Рябчика, П.Т.Саблука, О.М.Шпичака, В.В.Юрчишина. В роботах цих учених основна увага приділяється підвищенню ефективності виробництва сільськогосподарської продукції, розробки і впровадження механізмів державного регулювання, процесу ціноутворення на сільськогосподарську продукцію, розвитку ринкової економіки, формування ринків аграрно-продовольчої продукції.

Виклад основного матеріалу: Соняшник належить до трійки найбільш вирощуваних у світі олійних культур. Обсяги виробництва його поступають лише соєвим бобам та ріпаку. У системі економічних взаємовідносин господарства, що вирощують соняшник, знаходяться в значній економічній залежності від його ринкової ціни, цін на пальне, добрива, засоби захисту рослин, які вони купують на ринку матеріально-технічних ресурсів та аграрно-продовольчої продукції. Оцінюючи прогнозовані показники очікується, що світове виробництво олійного насіння у 2017–2018 маркетинговому році досягне 577 млн т. При цьому частка соєвих бобів становитиме 60%, ріпаку — 12%, тоді як соняшнику — лише 8%. За прогнозами Міністерства сільського господарства США у 2017–2018 МР світове виробництво соняшнику становитиме

46,3 млн т, тобто менше попереднього сезону на 2,6%. Зменшення виробництва відбудеться під впливом зниження урожайності попри розширення посівних площ. Так, урожайність очікується близько 1,8 т/га, що на 4,7% нижче попереднього сезону. Посівна площа під культурою становитиме 25,8 млн га, що на 2,1% перевищить минулорічний показник (рис.1).

* Науковий керівник –Харчевнікова А.С., ст.. викладач

Рис.1 Динаміка виробництва соняшнику в світі

Незважаючи на позитивні перспективи прогнозується зменшення обсягів світової торгівлі соняшником. На зовнішніх ринках очікується реалізувати близько 1,99 млн т. Світовими лідерами з експорту насіння стануть країни ЄС-27, які, за прогнозами, експортують близько 17,6%, Аргентина — 13,5% та Україна — 7,5% загального обсягу зовнішніх продажів. Основними імпортерами соняшнику залишаються Туреччина та країни ЄС.

Щодо продукції, то найбільшим попитом на зовнішньому ринку користуються насіння соняшнику та продукти його переробки - соняшникова олія та шрот. Соняшкову олію українського виробництва експортують у понад 100 країн, основними покупцями цього продукту є країни ЄС, Китай та Індія.

Найбільшим експортером української соняшникової олії, як і шроту та макухи соняшнику, за підсумками 2016-2017 МР була фірма «Кернел», частка в загальному обсязі експорту зазначених видів продукції якої складає близько 20%. Перше місце серед експортерів соняшнику займає фірма «Нібулон» (таб.1)

Таб.1 Перелік експортерів соняшнику і продуктів переробки за період 2016-2017 рр.

Соняшник	Соняшникова олія	Шрот/макуха соняшнику
«Нібулон» 41,87%	«Кернел» 19,90%	«Кернел» 24,11%
«Агропросперіс» 6,36%	«Бунге Україна» 9,27%	«Бунге Україна» 7,65%
«Альда Плюс» 5,81%	«Каргілл» 7,15%	«Каргілл» 5,55%
«Меріда О» 5,57%	МХП 5,20%	«Агроінтер» 5,00%
«Укрторг-Компані» 3,40%	«Дельта Вілмар США» 3,51%	«ГЕП Транско» 4,96%

Висновки: Виробництво олійних культур в Україні являється одним з найбільших у Європі, а активний розвиток торгівлі цією продукцією за кордоном є в подальшому перспективним для нашої держави, так перед вітчизняними виробниками постає питання необхідності ефективного державного регулювання з метою підтримки власного сільськогосподарського товаровиробника, що дасть змогу досягнути економічного зростання, виходу із кризи, а також вирішення фінансових і суспільних проблем, розвитку внутрішнього ринку. Впровадження нових технологій та залучення іноземного досвіду ведення господарства дасть українським аграріям можливість отримувати більш якісну продукції світового рівня, яка буде гідно оцінена на міжнародному ринку.

Література.

1. Бронін О.В. До питання економічної ефективності виробництва насіння соняшнику в ринковій економіці України // Вісник аграрної науки. — 2014. — №31. — С. 78—79.

2. Кузнецов О.М. Сучасний стан та перспективи розвитку галузі олійних культур в Україні з урахуванням світового досвіду // Економіка АПК. — 2012. — №27. — С. 33-35.

4. Невлад В.Ф. Сучасний стан і механізм функціонування ринку насіння соняшнику // Економіка АПК.-2015. -№44.-С.98-101.

5. Побережна А.А. Формування світового і вітчизняного ринків олійних культур // Економіка АПК. - 2011.- №18. -С. 91—96.

*КУК О.С.**

*Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОЩУВАННЯ СОНЯШНИКУ В УКРАЇНІ

Постановка проблеми: В Україні вирощування соняшнику традиційно посідає одне з головних місць у розвитку сільського господарства. Ця галузь має пріоритетне значення в забезпеченні продовольчої безпеки країни і формуванні бюджету країни, а також є важливою експортною культурою. Швидкі темпи росту споживання призвели до того, що в аграрному секторі України відбувся різкий перерозподіл посівних площ на користь олійних культур, де основну роль відіграє соняшник. Особливо актуальною залишається необхідність удосконалення технології вирощування соняшнику та визначення особливостей формування його продуктивності.

Аналіз останніх публікацій: Проблеми ефективного вирощування сільськогосподарських культур та підвищення ефективності виробництва насіння соняшнику і продукції його переробки висвітлені в працях відомих вчених Н.П. Олександрова, А.І. Барбашіна, В.Д. Гончарова, М.Г. Дворякіна, В. П. Заслонкіна, П.Д. Половінкіна, К.С. Тернових та інших [2, с.49-51; 3, с.88-94]. У дослідженнях вчених вивчалися і аналізувалися різні аспекти діяльності олійножирового комплексу, його галузей в різні періоди розвитку держави, розглядалися проблеми організації вирощування соняшнику, а також пропонувалися теоретичні й практичні рекомендації з удосконалення технології виробництва.

Виклад основного матеріалу:

Для аграрного сектору України соняшник є важливою сільськогосподарською культурою, адже соняшник є високопродуктивною рослиною та з економічної точки зору дуже вигідним для вирощування. В Україні соняшник вирощують в усіх регіонах, проте найбільше в південних та центральних областях.

У 2018 році згідно аналітичній інформації прогнозується збільшення площі посіву соняшнику до 6,4 млн. га по всій території України, що на 5% більше за показник минулого року. Виходячи з цього у поточному році потенційний валовий збір даної культури очікується на рівні 15 млн. тонн, що буде на 10% більше за показник минулого року.

Майже третину грошових надходжень сільськогосподарські товаровиробники одержують від реалізації соняшнику. За останні десятиліття виробництво цієї культури зросло в 7–8 разів. У 2017 році в середньому було отримано 19,4 ц/га, що нижче рівня 2016 року на 13,3%. При цьому збирання врожаю проводилося з площі 5,9 млн га. У поточному ж році планується отримати 23,5 ц/га.

* Науковий керівник –Харчевнікова А.С., ст.. викладач